

معاونین محترم بهداشتی دانشگاه / دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی (سراسر کشور) موضوع: دستورالعمل مصرف واکسن آنفلوانزای انسانی - سال ۱۳۹۸

با سلام و احترام

با عنایت به توصیه های بین المللی و تصمیمات کمیته علمی کشوری آنفلوانزا و محدودیت های موجود در تامین واکسن مورد نیاز و همچنین سهمیه اختصاص یافته به آن دانشگاه/دانشکده، دستورالعمل نحوه واکسیناسیون در گروه های اولویت دار به شرح زیر جهت بهره برداری و اقدام اعلام می گردد:

تذکر:

❖ توزیع واکسن با عنایت به موارد فوق بر عهده آن معاونت محترم با لحاظ نمودن میزان سهمیه تخصیص یافته و اولویت های بهداشتی می باشد.

❖ در کلیه بخش های غیر دولتی اعم از خصوصی، خیریه و... تامین واکسن بر عهده و هزینه کارفرما می باشد.

الف- اولویت یک :

۱- پرسنل (بهداشتی، درمانی، خدماتی و انتظامات) شاغل در بیمارستان با هماهنگی معاونت محترم درمان : اولویت در این گروه به ترتیب با پرسنل شاغل در بخش یا اتاق ایزوله تنفسی فشار منفی، بخش های عفونی، فوق تخصصی ریه ، ICU، CCU، داخلی، اطفال، اورژانس ، آزمایشگاه و سایر بخش های ویژه (انکولوژی، سوختگی و...) می باشد.

• هماهنگی انجام واکسیناسیون در بیمارستان ها و درمانگاه های غیردولتی و خیریه و خصوصی جهت کلیه گروه های اولویت دار و مشمول دریافت واکسن آنفلوانزای مذکور در این دستورالعمل با هزینه و تامین واکسن در بخش خصوصی توسط کارفرما به عمل آید.

۲- پرسنل شاغل در سیستم بهداشتی : اولویت با پرسنل شاغل در مراکز دیده و آنفلوانزا و تیم های مراقبت بهداشتی میدانی (مبارزه با بیماری ها، بهداشت محیط، آزمایشگاه) می باشد.

۳- پرسنل شاغل در پایگاه های اورژانس پیش بیمارستانی (۱۱۵) با سازمان اورژانس و مدیریت فوریت های پزشکی

۴- پرسنل مستقر در پایگاه های مراقبت بهداشتی مرزی (پایانه های مرزی زمینی، دریایی، هوایی)

- ۵- پرسنل شاغل در تیم های واکنش سریع بهداشتی درمانی (از جمله پرسنل فنی عملیاتی بحران و بلایا)
- ۶- پرسنل سازمان دامپزشکی و سازمان حفاظت محیط زیست که در قسمت های مرتبط با پرندگان فعالیت می نمایند (برابر معرفی نامه سازمان های مربوطه).

ب - اولویت دوم:

- ۷- بیمارانی که به هر علتی دچار ضعف سیستم ایمنی (Immunocompromised) هستند: اولویت با بیماران مبتلا به کانسرتحت درمان کموتراپی یا رادیوتراپی، گیرندگان پیوند، دیالیزی، تالاسمی ماژور، آنمی سیکل سل، هموفیلی تحت پوشش دانشگاه ها با هماهنگی معاونت درمان و انجمن های مربوطه
- ۸- بیماران (HIV/AIDS): با هماهنگی مراکز مشاوره بیماری های رفتاری دانشگاه ها
- ۹- پرسنل نیروهای نظامی، انتظامی و امنیتی شاغل در بخش ارائه خدمات بهداشتی درمانی: با هماهنگی و معرفی اداره بهداشت و درمان نیروهای مذکور (با کسب نظر ستاد کل نیروهای مسلح)
- ۱۰- جامعه ایثارگران و جانبازان: با اولویت گروه های دارای بیماری های مزمن، بیماری های تنفسی، شاغل در امور بهداشتی و درمانی و با هماهنگی ادارات کل بنیاد شهید و امور ایثارگران
- ۱۱- سالمندان ساکن در مراکز نگهداری سالمندان، معلولین جسمی حرکتی، معلولین عصبی عضلانی، معلولین ذهنی، بیماران روانی مزمن، کودکان بی سرپرست و زنان آسیب دیده اجتماعی: با هماهنگی سازمان و ادارات کل بهزیستی
- واکسیناسیون سالمندان ساکن در مراکز نگهداری سالمندان و سایر گروه های فوق الاشاره در بند ۱۱، در بخش خصوصی با هزینه شخصی و تامین واکسن از طریق بخش خصوصی انجام می پذیرد.
- ۱۲- افراد ارائه کننده خدمات بهداشتی و درمانی در منزل: افرادی که در تماس خانگی و یا ارائه کننده خدمات به کودکان زیر ۵ سال و بالغین بالای ۵۰ سال دارای مشکلات پزشکی هستند و در معرض خطر بالای عوارض شدید ناشی از آنفلوانزا هستند (ارائه خدمات Home Care)
- ۱۳- پرسنل بهداشتی درمانی شاغل در سایر سازمان ها و ادارات دولتی: با هماهنگی و معرفی نامه دستگاه مربوطه با در نظر گرفتن اولویت های ذکر شده در بند ۱ و ۲ دستورالعمل

ج - اولویت سوم:

۱۴- طبق توصیه سازمان جهانی بهداشت با توجه به اینکه زنان باردار بالاخص آنهایی که در فصل شیوع آنفلوانزا باردار هستند یا باردار می‌شوند جزو گروه های پرخطر محسوب می‌شوند و در معرض عوارض جدی آنفلوانزا هستند لذا بالاترین اولویت جهت دریافت واکسن آنفلوانزا را دارند. زنان تا ۲ هفته پس از زایمان نیز مشمول این توصیه می‌باشند. در صورتی که خانم باردار دارای بیماری‌های مطرح شده در بندهای قبلی این دستورالعمل باشد مشمول شرایط آن بند خواهد بود.

۱۵- افراد دارای بیماری‌های مزمن و زمینه ای: شامل بیماریهای مزمن ریوی (من جمله آسم)، قلبی عروقی (بجز هیپرتانسیون)، کلیوی، کبدی، نورولوژیک، هماتولوژیک، غدد (من جمله دیابت ملیتوس)، اختلالات متابولیک، اولویت با گروه های زیر می باشد:

۱. افراد مبتلا به دیابت تیپ ۱ و تیپ ۲ که عارضه دار شده‌اند.

۲. مبتلایان به آسم و برونشیت مزمن شدید دارای سابقه بستری در بیمارستان در طی یکسال گذشته و تحت درمان دائم با کورتیکوسترئوئیدها

۳. بیماری‌های ژنتیک منجر به ضعف ایمنی

۴. افراد مبتلا به بیماری عصبی عضلانی ارثی و یا اکتسابی

۵. بیماران مبتلا به ضایعات و آسیب‌های مغزی و طناب نخاعی، فلج مغزی، صرع، سکته مغزی، ناتوانی ذهنی، تاخیر رشد متوسط تا شدید

۶. بیماران دارای سوء جذب قابل توجه

۷. بیماران دارای نقص و سرکوب ایمنی از جمله بیمارانی که توسط دارو دچار نقص ایمنی شده‌اند.

۱۶- کلیه افراد ۶ ماهه به بالا : با توجه به محدودیت موجودی واکسن، اولویت سنی در افراد بالای ۵۰ سال، بخصوص افراد بالای ۶۵ سال و در گروه سنی ۶ ماه تا ۵۹ ماه می باشد. توجه به نوع واکسن و توصیه های کارخانه سازنده واکسن ضروری می باشد.

۱۷- افراد در گروه سنی ۶ ماه تا ۱۸ سال که تحت درمان طولانی مدت با آسپیرین قرار دارند: با توجه به اینکه این افراد در معرض خطر ابتلا به سندرم ری (Reye) متعاقب عفونت با ویروس آنفلوانزا هستند، مشمول دریافت واکسن آنفلوانزای فصلی می‌باشند.

۱۸- افراد مبتلا به چاقی مفرط یا چاقی بیمارگونه (شاخص توده بدنی "BMI" مساوی یا بیشتر از ۴۰)

د - موارد منع مصرف واکسن آنفلوانزا

- افراد دارای سابقه واکنش‌های آلرژیک شدید (نظیر آنافیلاکسی) به واکسن و یا هریک از اجزای واکسن
- در گروه‌های زیر واکسن آنفلوانزا باید با احتیاط و با تجویز و تحت نظر پزشک مصرف شود:
 ۱. افراد دارای حساسیت شدید به تخم مرغ (بروز کهیر شدید، تغییرات قلبی عروقی و افت فشارخون، دیسترس تنفسی، بروز علائم گوارشی و بطور کلی ایجاد واکنش‌های نیازمند دریافت اپی‌نفرین یا مداخلات اورژانسی طبی): این افراد باید پس از دریافت واکسن بمدت نیم ساعت تحت نظر پزشک قرار داشته باشند.
 ۲. افراد دارای سابقه بیماری گیلن باره در طی ۶ هفته پس از دریافت واکسن آنفلوانزا قبلی
 ۳. افراد دارای بیماری حاد متوسط یا شدید با یا بدون تب
 ۴. توصیه می شود افراد دارای حساسیت و آلرژی که نیازمند دریافت واکسن می باشند در مراکز دارای امکانات و تجهیزات کافی احیا، اقدام به واکسیناسیون نمایند.

ح - توجهات:

- ✓ تجویز واکسن غیرفعال آنفلوانزا همزمان با تجویز داروهای ضدویروسی (به منظور درمان یا پیشگیری) منعی ندارد.
- ✓ تزریق واکسن غیرفعال آنفلوانزا همزمان ولی در محل متفاوت با سایر واکسن‌ها، منعی ندارد و تداخلی در ایجاد ایمنی زایی واکسن‌های مذکور نمی‌نماید.
- ✓ تجویز واکسن غیرفعال آنفلوانزا در زنان شیرده منعی ندارد.
- ✓ کورتن‌تراپی منعی برای دریافت واکسن آنفلوانزا نمی باشد.
- ✓ ارائه آموزش به گیرندگان واکسن در زمینه گزارش عوارض ناشی از واکسیناسیون ضروری است.
- ✓ لازم است آمار واکسیناسیون انجام شده در فرم‌های عملیاتی مربوطه تکمیل و گزارش گردد.
- ✓ ضرورت دارد نسبت به گزارش عوارض جانبی ناخواسته ناشی از واکسن و واکسیناسیون (AEFI) در فرم‌های عملیاتی مربوطه (برابر دستورالعمل‌های اداره ایمنسازی) و کارت زرد گزارش عوارض دارویی (سازمان غذا و دارو) اقدام گردد.

- ✓ واکسن آنفلوانزا باید در دمای ۸-۲ درجه سانتی‌گراد در طبقه میانی یخچال و بدور از یخ زدگی نگهداری شود. (در صورت یخ زدگی واکسن باید دور ریز گردد).
- ✓ صدور و ثبت سابقه واکسیناسیون در کارت واکسیناسیون آنفلوانزا و دفاتر ثبت واکسیناسیون به منظور ثبت سوابق و پیگیری عوارض ناخواسته الزامی می‌باشد. (نمونه کارت مذکور قبلاً ارائه و توزیع گردیده است)
- ✓ به کلیه مسافری که قصد سفر به سایر کشورها را دارند جهت کاهش خطر ابتلا به آنفلوانزا توصیه می‌شود حداقل ۲ هفته قبل از سفر نسبت به انجام واکسیناسیون آنفلوانزا اقدام نمایند.
- ✓ توصیه می‌شود در حالت مطلوب واکسیناسیون آنفلوانزا قبل از شروع فصل آنفلوانزا در جامعه (تا پایان ماه اکتبر در نیمکره شمالی "حدوداً تا پایان مهر ماه") انجام شود.
- ✓ میزان دوز واکسن آنفلوانزا برای کودکان ۶ ماه تا ۳۵ ماه 0.25 mL و تکرار آن ۴ هفته بعد می‌باشد. برای کودکان ۳۶ ماه و بزرگتر همانند بالغین دوز مصرفی 0.5 mL است که می‌بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتوئید (برای کودکان کوچکتر از ۳ سال در سطح قدامی خارجی عضله ران) تزریق شود.
- ✓ میزان دوز واکسن در بالغین و بزرگسالان 0.5 ml می‌باشد که می‌بایست بصورت عضلانی و ترجیحاً در عضله دلتوئید دست چپ (و برای افراد چپ دست در عضله دلتوئید دست راست) تزریق شود.